

**Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

Кафедра математики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
(навчальної) роботи

_____ Більченко М.М.

«_____» _____ 2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

галузь знань **0402 – фізико-математичні науки**
напрямок підготовки **6.040201 Математика***
спеціальність **7.04020101 Математика***
спеціалізація **Інформатика*, Економіка**
фізико-математичний факультет

Кредитно-модульна система
організації навчального процесу

Робоча програма педагогічної практики для студентів
за напрямом підготовки 6.040201 Математика*,
спеціальністю 7.04020101 Математика*
«___»_____, 2014.- __ с.

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент Чашечнікова Л.Г.
доктор педагогічних наук, доцент Чашечникова О.С.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри математики

Протокол №1 від 28 серпня 2014 року

Завідувач кафедри математики _____ проф. Лиман Ф.М.

«_____»_____ 2014 р

Схвалено методичною комісією за напрямом підготовки (спеціальністю)
6.040201 Математика* (7.04020101 Математика*)

Протокол №1 від 3 вересня 2014 р.

Голова науково-методичної ради _____ проф. Чашечникова О.С.

«_____»_____20__ р.

О.С. Чашечникова, 2013

Л.Г. Чашечнікова, О.С. Чашечникова, 2012

Вступ

Згідно навчального плану педагогічна практика на спеціальності «Математика і основи економіки», «Математика і основи інформатики» та «Фізика і математика» проводиться у формі виробничої практики з відривом від навчання на IV курсі у 8 семестрі (7 тижнів) та на V курсі у 9 семестрі (9 тижнів). Практика проводиться переважно в загальноосвітніх школах, ліцеях, гімназіях (на IV курсі переважно у м. Суми, на V курсі – у м. Суми та у Сумській області). Проходження практики за межами м. Суми і області узгоджується з деканатом та відповідальними методистами на факультеті.

Програма педпрактики передбачає: на IV курсі студенти спеціальностей «Математика і основи економіки», «Математика і основи інформатики» проводять не менше 6-8 уроків математики (основна школа; 7-9 класи, можливо за узгодженням з відповідальним методистом – у 5-6 класах); студенти спеціальності «Фізика та математика» проводять 5 уроків математики та 6-8 уроків фізики; на V курсі студенти спеціальності «Математика і основи економіки» проводять 6-8 уроків математики і 5 уроків економіки, студенти спеціальності «Математика і основи інформатики» проводять 6-8 уроків математики і 5 уроків інформатики у старших класах (10-11 класи, можливо за узгодженням з відповідальним методистом – у 9 класах), а студенти спеціальності «Фізика та математика» 5 уроків математики, 6-8 уроків фізики.

Мінімальна кількість проведених уроків може коректуватись за умов змін у навчальному процесі навчальних закладів, в яких студенти проходять практику, або змін у навчальному процесі університету. Крім проведення уроків з конкретних навчальних предметів (математика та економіка, (інформатика, фізика)) студенти проводять позакласні заходи, виконують завдання з педагогіки та психології, вивчають досвід роботи вчителів математики та економіки (інформатики, фізики).

До педагогічної практики допускаються студенти, що не мають академічної заборгованості. У випадку об'єктивних обставин, підтверджених документально, педагогічна практика може бути продовжена або перенесена.

Керівництво педагогічною практикою здійснюють методисти з кафедр математики, інформатики (для спеціалізації Інформатика*), економіки (для спеціалізації Економіка), педагогіки та психології, які мають достатній педагогічний стаж і відповідну базову освіту.

Мета, завдання, зміст практики

Педагогічна практика має за мету формування у студентів вмій і навичок, необхідних вчителю математики в умовах розбудови системи освіти відповідно до Закону України «Про освіту», Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття»), Концепції профільної старшої школи, відтворення і зміцнення інтелектуального потенціалу нації, виходу

науки і техніки в Україні на світовий рівень, інтеграції в світову систему освіти, переходу до ринкових відносин і конкуренції будь-якої продукції, у тому числі й інтелектуальної.

Педагогічна практика є частиною навчального процесу в університеті, пов'язує теоретичне навчання майбутніх вчителів математики і самостійну роботу в школі, озброює студентів початковим досвідом педагогічної діяльності. Педагогічна практика надає можливість студенту перевірити ступінь власної готовності до самостійної педагогічної діяльності.

Головними завданнями практики є:

- ознайомлення студента-практиканта з основними напрямками навчально-виховної роботи навчального закладу;
- детальне вивчення програм з математики для 5-9, 10-11 класів різного профілю; досвіду роботи вчителів за новими підручниками математики;
- надати можливість студентам-практикантам здійснювати перспективне і поточне планування педагогічної діяльності; набути досвід застосування на практиці вміння складати та використовувати конспекти уроків,;
- оволодіти на практиці різними методами і засобами організації навчальної діяльності школярів на уроках;
- встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки в ході навчання математики;
- проводити різні типи уроків: урок ознайомлення з новим матеріалом; уроки закріплення та відпрацювання навичок та вмінь; урок контролю та оцінки знань, навичок та умінь; урок систематизації і узагальнення вивченого матеріалу;
- навчити студентів на практиці спостерігати, аналізувати, узагальнювати досвід вчителів математики та використовувати в своїй практиці;
- готувати та використовувати дидактичний і наочний матеріали, обладнання кабінету математики, ТЗН;
- вміло користуватись науковою, методичною та навчальною літературою з предмету в ході підготовки до уроку, до позакласного заходу;
- застосовувати педагогічні та психологічні методики роботи з учнями;
- організовувати і проводити позаурочні педагогічні заходи;
- формування здатності здійснювати діяльнісний підхід у навчанні математики;
- формування особистості майбутнього вчителя, виховання культури поведінки, здатності співпрацювати в колективі.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Індивідуальні завдання

Педагогічна практика (спеціальностей «Математика і основи економіки», «Математика і основи інформатики», «Фізика і математика»)

починається *установчою конференцією* за участю відповідального за підпрактику в університеті, представників деканату, методистів та студентів. На конференції студенти отримують індивідуальні завдання як вчителі-практиканти відповідно до вимог практики, потреб школи та індивідуальних особливостей студентів.

Для успішного проведення практики студенти виконують такі завдання:

- проводять зустріч з адміністрацією та вчителями школи з метою ознайомлення з основними напрямками практики;
- здійснюють вивчення шкільної документації, планів роботи вчителя з фаху і класного керівника, ознайомлення з кабінетами та матеріальною базою;
- відвідують уроки вчителів-предметників, які працюють у класі, з метою вивчення вимог до різних видів діяльності учнів;
- знайомляться з класним керівником, за його допомогою вивчають колектив класу;
- вивчають плани уроків вчителів математики і фізики (економіки, інформатики), відвідують й аналізують їх уроки;
- готують конспекти уроків і самостійно проводять уроки із застосуванням різних методів і форм уроків;
- відвідують уроки однокурсників, беруть участь у їх аналізі та обговоренні;
- постійно співпрацюють із методистами з математики і фізики, педагогіки, психології;
- проводять уроки із запрошенням методистів, вчителів, товаришів;
- беруть участь у позакласній роботі з предмету, яка передбачає проведення конференцій, математичних вечорів, олімпіад та ін.;
- проводять виховну роботу за планом класного керівника;
- ведуть методичну та дослідницьку роботу по різних напрямкам практики.

Форми організації і контролю практики

Контроль за роботою студентів-практикантів здійснюють методисти кафедри математики, кафедри фізики (інформатики, економіки), вчителя математики та економіки (фізики, інформатики), класний керівник. Контроль за роботою студентів-практикантів, що проходять практику за межами м. Суми, здійснюють в основному вчитель математики та економіки (інформатики, фізики) або завуч школи, та, по можливості – методист кафедри математики (фізики, інформатики та економіки). Студенти, які проходять практику за межами м. Суми, повинні прибути до університету не менше двох разів протягом практики для одержання консультацій і звіту перед методистами.

Контроль за практикою здійснюється під час відвідування студентів у школі та проведення бесід з ними, під час присутності на уроках і позакласних заходах, що проводяться студентами. Контроль за присутністю студентів у школі здійснюють призначені старости груп практикантів.

Контроль за практикою здійснює також і відповідальний методист факультету. Він також контролює роботу методистів кафедри.

Робота студентів-практикантів оцінюється методистами за 100-бальною системою (табл.1.1,1.2; табл. 2.1, 2.2). При цьому враховуються не лише оцінки за проведені уроки, а й організованість, дисципліну та педагогічний хист практикантів.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів

Зауваження щодо оцінювання уроків математики (IV курс).

Оцінка методиста з математики: 25 б = 15 б(проведення уроків) +5б (звітність - конспект уроку) + 5 б (аналіз уроку).

Зауваження щодо підсумкової оцінки за педпрактику (IV курс).

За невчасну здачу документацію з педагогічної практики бали знімаються: затримка на 1-3 дні – знімається 5 балів, на 4-6 днів – 10 балів.

За несумлінне відношення до проходження практики знімається 10 балів.

Таблиця 1.1.

Оцінка за педпрактику (IV курс)

	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Перевод у бали (стобальна шкала)
Оцінка вчителя математики	Максимальна - 5	Максимальна – 25 балів
Оцінка класного керівника	Максимальна - 5	Максимальна – 20 балів
Оцінка методиста з математики	Максимальна - 5	Максимальна – 25 балів
Оцінка методиста з педагогіки	Максимальна - 5	Максимальна – 20 балів
Оцінка методиста з психології	Максимальна - 5	Максимальна – 10 балів
Підсумкова оцінка	Максимальна - 5	100 балів

Таблиця 1.2.

	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Перевод у бали (стобальна шкала)
Оцінка вчителя математики	«5» – відмінно	25-23 балів
	«4» – добре	22-19 балів
	«3» – задовільно	18-16 балів

Оцінка класного керівника	«5» – відмінно	20-18 балів
	«4» – добре	17-15 балів
	«3» – задовільно	14-12 балів
Оцінка методиста з математики	«5» – відмінно	25-23 балів
	«4» – добре	22-19 балів
	«3» – задовільно	18-16 балів
Оцінка методиста з педагогіки	«5» – відмінно	20-18 балів
	«4» – добре	17-15 балів
	«3» – задовільно	14-12 балів
Оцінка методиста з психології	«5» – відмінно	10-9 балів
	«4» – добре	8-7 балів
	«3» – задовільно	6-5 балів
Підсумкова оцінка	«5» – відмінно	90-100 балів
	«4» – добре	74-89 балів
	«3» – задовільно	60-73 балів

Зауваження щодо оцінювання уроків математики (V курс).

Оцінка методиста з математики: 20 б = 10 б (проведення уроків) + 5б (звітність – конспект уроку) + 5 б (аналіз уроку).

Зауваження щодо підсумкової оцінки за педпрактику (V курс).

За невчасну здачу документацію з педагогічної практики бали знімаються: затримка на 1-3 дні – знімається 5 балів, на 4-6 днів - 10 балів.

За несумлінне відношення до проходження практики знімається 10 балів.

Таблиця 2.1.

Оцінка за педпрактику (V курс)

	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Перевод у бали (стобальна шкала)
Оцінка вчителя математики	Максимальна - 5	Максимальна – 20 балів
Оцінка вчителя економіки (інформатики, фізики)	Максимальна - 5	Максимальна - 15 балів
Оцінка класного керівника	Максимальна - 5	Максимальна – 10 балів
Оцінка методиста з математики	Максимальна - 5	Максимальна – 20 балів
Оцінка методиста з економіки (інформатики, фізики)	Максимальна - 5	Максимальна – 15 балів
Оцінка методиста з педагогіки	Максимальна - 5	Максимальна – 10 балів

Оцінка методиста з психології	Максимальна - 5	Максимальна – 10 балів
Підсумкова оцінка	Максимальна - 5	100 балів

Таблиця 2.2.

	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Перевод у бали (стобальна шкала)
Оцінка вчителя математики	«5» – відмінно	20-19 балів
	«4» – добре	18-17 балів
	«3» – задовільно	16-15 балів
Оцінка вчителя економіки (інформатики, фізики)	«5» – відмінно	15-14 балів
	«4» – добре	13-12 балів
	«3» – задовільно	11-10 балів
Оцінка класного керівника	«5» – відмінно	10-9 балів
	«4» – добре	8-7 балів
	«3» – задовільно	6-5 балів
Оцінка методиста з математики	«5» – відмінно	20-19 балів
	«4» – добре	18-17 балів
	«3» – задовільно	16-15 балів
Оцінка методиста з економіки (інформатики, фізики)	«5» – відмінно	15-14 балів
	«4» – добре	13-12 балів
	«3» – задовільно	11-10 балів
Оцінка методиста з педагогіки	«5» – відмінно	10-9 балів
	«4» – добре	8-7 балів
	«3» – задовільно	6-5 балів
Оцінка методиста з психології	«5» – відмінно	10-9 балів
	«4» – добре	8-7 балів
	«3» – задовільно	6-5 балів
Підсумкова оцінка	«5» – відмінно	90-100 балів
	«4» – добре	74-89 балів
	«3» – задовільно	60-73 балів

Звітна документація та підведення підсумків практики

Студенти подають таку документацію:

1. Звіт. В ньому студент характеризує весь обсяг роботи, проведений під час педагогічної практики. Звіт має бути відповідної форми, написаний від руки або надрукований на комп'ютері. Звіт завіряється директором школи, вчителем-предметником та класним керівником. Звіт оформляється у відповідності до зразка (див. додаток 1)

2. **Конспект уроку математики з самоаналізом.** План-конспект має відповідати шкільним нормам, написаний на окремих листах стандартного формату. План-конспект має бути завірений вчителем математики. До конспекту має додаватися самоаналіз проведеного уроку.

3. **Аналіз уроку математики,** проведеного вчителем або іншим студентом-практикантом. Для студентів, що проходять практику поза межами м. Сум, необхідним є самоаналіз проведеного уроку.

4. **Конспект уроку економіки (інформатики, фізики).** Він має відповідати попереднім вимогам та завіряється вчителем економіки (інформатики, фізики).

5. **Розробка позакласного заходу з фаху.** Складається студентом у довільній формі і має бути завірений класним керівником та методистом з педагогіки.

6. **Звітність за вимогами кафедри педагогіки.**

7. **Звітність за вимогами кафедри психології.**

8. **Характеристика роботи практиканта.** Завіряється директором школи (печатка обов'язкова); необхідна наявність підписів вчителів математики та економіки (інформатики, фізики), класного керівника.

9. **Атестаційний лист** оформляється у відповідності до поданого зразка (додатки 2.1, 2.2).

10. **Загальний звіт** складається відповідальним методистом зі спеціальності на факультеті на підставі звітів студентів і звітів методистів, які обговорюються на підсумковій конференції.

Методичні рекомендації

Для успішного проведення практики студенти повинні дотримуватись таких вимог до роботи:

1. На першому тижні студент знайомиться з режимом роботи школи, специфікою роботи в конкретній школі, розкладом уроків, педагогічним колективом, вчителями-предметниками, класним керівником, класом, в якому буде здійснюватись класне керівництво. Вивчається календарний план вчителя математики (економіки, інформатики, фізики), план виховної роботи. З'ясовується, за програмою якого рівня та за якими підручниками математики відбувається навчання у класі, які дидактичні матеріали використовуються, які можливості використовувати НЗН та ТЗН (зокрема, ІКТ).

2. Студент відвідує всі уроки математики (економіки, інформатики, фізики) з метою ознайомлення з методикою роботи вчителів. Крім того з метою кращого ознайомлення з класним колективом, порівняння специфіки методики викладання різних предметів доцільно відвідувати уроки вчителів інших предметів. Присутність студента на уроках можлива лише з дозволу вчителів.

3. У кінці першого тижня студент доводить до відома методистів розклад уроків класу, де він проходить практику, дати і час, коли планується проведення ним уроків.

4. Починаючи з другого тижня, студент проводить уроки з математики (інформатики, економіки, фізики) за розкладом школи, а також відвідує уроки інших студентів-практикантів.

5. Напередодні проведення уроку (не менше ніж за день) студенти складають план-конспект уроку і узгоджують його з вчителем математики (інформатики, економіки, фізики). До уроку готується відповідний дидактичний матеріал, наочні посібники, технічні засоби навчання.

6. Після проведення уроку відбувається його обговорення з вчителем, методистами, іншими студентами-практикантами.

7. Позакласний захід готується протягом практики разом з класним керівником та учнями. Бажано, щоб на проведенні позакласного заходу були присутні методисти та класний керівник. Після проведення позакласного заходу відбувається його обговорення.

8. Під час практики студенти можуть виконувати індивідуальні завдання, пов'язані з курсовими або дипломними роботами з методики викладання математики.

9. На останньому тижні практики студенти готують необхідну звітну документацію щодо проходження педпрактики.

Додаток 1.

ЗВІТ

про педагогічну практику

студента ____ курсу фізико-математичного факультету

(група ____)

П.І.П. _____,

що проходив(ла) практику в класах _____

школи № _____ міста (села) _____,

_____ району, _____ області.

Практику проходив з _____ по _____ року.

Працював під керівництвом вчителя математики (п.і.п.) _____

_____,

вчителя інформатики (економіки, фізики) (п.і.п.) _____

_____,

класного керівника (п.і.п.) _____

за період практики провів таку кількість уроків:

з математики _____ в таких класах _____,

з інформатики (економіки, фізики) _____ в таких класах _____.

Перерахувати всі проведені уроки в кількості, передбаченою програмою практики, за такою схемою:

Дата уроку	Тема уроку	Клас, в якому проводився урок

В ході практики проведені такі позакласні заходи: (вказати клас і під керівництвом яких вчителів вони проводились).

Далі в довільній формі викласти свої враження і побажання відносно практики.

Місце гербової Директор школи _____ (П.І.П.)

печатки школи Вчитель математики _____ (П.І.П.)

Вчитель економіки (інформатики,
фізики _____ (П.І.П.)

Класний керівник _____ (П.І.П.)

Додаток 2.1.

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТ

з педагогічної практики студента (п.і.п.) _____

фізико-математичного факультету, група № _____,

що проходив(ла) практику в таких класах _____

школи № _____ міста (села) _____

_____ району

_____ області.

Практику проходив(ла) з _____ по _____ року.

Прізвище, ім. 'я, по-батькові	Оцінка	Підпис	Коментар до оцінки
1. Вчитель математики			
2. Класний керівник			
3. Методист з математики			
4. Методист із психології			
5. Методист із педагогіки			

Затверджено на засіданні кафедри математики

Протокол № _____ від _____ 20__ року

Зав. кафедрою _____ проф. Лиман Ф.М.

Відповідальні методисти кафедри математики проф. Чашечникова О.С.

Додаток 2.2.

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТ

з педагогічної практики студента (п.і.п.) _____

фізико-математичного факультету, група № _____,

що проходив(ла) практику в таких класах _____

школи № _____ міста (села) _____

_____ району

_____ області.

Практику проходив(ла) з _____ по _____ року.

Прізвище, ім. 'я, по-батькові	Оцінка	Підпис	Коментар до оцінки
1. Вчитель математики			
2. Вчитель фізики (економіки, інформатики)			
3. Класний керівник			
4. Методист з математики			
5. Методист з фізики (економіки, інформатики)			
6. Методист із психології			
7. Методист із педагогіки			

Затверджено на засіданні кафедри математики

Протокол № _____ від _____ 20__ року

Зав. кафедрою _____ проф. Лиман Ф.М.

Відповідальні методисти кафедри математики проф. Чашечникова О.С.